

Doğma, canım-varlığım qədər
sevdiyim Azərbaycanım
mənim qibləgahımdır

Sayı: 9 (24.391)
24 fevral 2024-cü il, şənbə

ŞƏRQ QAPISI

100 ilin qəzeti

www.serqqapisi.gov.az

Təsisçi: Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi və Nazirlər Kabineti

Prezident həftəsi

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın dəvəti ilə fevralın 18-də Türkiyəyə rəsmi səfərə gəlib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev fevralın 19-da Ankarada Türkiyə Respublikasının banisi Mustafa Kamal Atatürkün dəfn olduğu məqbərəni – Anıtqəbiri, Ankaradakı Heydər Əliyev Parkında Ulu Öndərin abidəsini ziyarət edib.

Fevralın 19-da Türkiyə Respublikası Prezidentinin Sarayında – Külliyyədə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin rəsmi qarşılanma mərasimi olub.

Ankarada Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan ilə təkbətək görüşü olub.

Həmin gün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan ilə geniş tərkibdə görüşü olub.

Prezident İlham Əliyev və Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanın iştirakı ilə Azərbaycan-Türkiyə sənədlərinin imzalanması mərasimi olub.

Fevralın 19-da Ankarada Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan mətbuata bəyanatlarla çıxış ediblər.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Türkiyə Respublikasına rəsmi səfəri həmin gün başa çatıb.

“Ordubad” Dövlət Tarix-Mədəniyyət Qoruğunun yaradılması haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Ordubad rayonu Azərbaycanın qədim yaşayış məskənlərindədir. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin Azərbaycanın incisi adlandırıldığı Ordubadın adına ilk dəfə V əsrin yazılı mənbələrində rast gəlinir. Rayonun ərazisi Qədim Daş dövründən başlayaraq Son Orta əsrlərə qədərki dövrə aid abidələrlə zəngindir. Tivi və Nəsirvaz kəndlərindən şimal-şərqdə, Qarıcıq dağının cənub-şərq yamacındakı Qaranquş yaylağında Tunc və İlk Dəmir dövrlərinə aid edilən, üzərində ov və rəqs səhnələri, müxtəlif işarələr və damğalar olan qaya parçaları aşkar edilmişdir ki, bu da əcdadlarımızın həyat tərzini, dünyagörüşünü, adət-ənənələrini izləməyə imkan verir. Rayonun ərazisindəki Xarabagilan şəhər yeri Orta əsrlər dövrünün şəhər həyatını, təsərrüfatını, sənətkarlığını, müdafiə sistemini, su təchizatını və memarlığını tədqiq etmək üçün unikal arxeoloji abidədir.

Rayonun inzibati mərkəzi Ordubad şəhəri qədim tarixə malikdir. XVII əsrin əvvəllərində Ordubadda Cümə məscidi, mədrəsə, buxana, qeysəriyyə, hamam və karvansaralar tikilmiş, Anbaras, Kürdətəl, Üçtürləngi, Mingis və Sərsəhər məhəllələri, Ərasət meydanı ansamblı, üç meydan ətrafında örtülü bazar kompleksi salınmışdır. Ordubadın əsas su təchizatı olan kəhriz sistemi də bu dövrdə yaradılmışdır. Şəhərin küçə şəbəkəsi Cümə məscidinin yerləşdiyi mərkəzi meydanından şüa şəklində şaxələnərək müxtəlif məhəllələrin əsasını təşkil edir. XVII–XVIII əsrlərdə inşa edilmiş Cümə, Anbaras, Sərsəhər, Dilbər və Təkəşiyi məscidləri öz tarixi

və mədəni əhəmiyyətini bu gün də saxlayır.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, Azərbaycanın tarixi və mədəni irsinin nadir nümunələrindən olan Ordubad şəhərinin ərazisində yerləşən abidələrin daha yaxşı qorunması, təbliği və idarə olunmasının təkmilləşdirilməsi məqsədilə

qərara alıram:

1. Ordubad Tarix-Memarlıq Qoruğunun ərazisi “Ordubad” Dövlət Tarix-Mədəniyyət Qoruğu (bundan sonra – Qoruq) elan edilsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

2.1. Qoruğun sərhədlərini və mühafizə zonasını üç ay müddətində müəyyənləşdirib təsdiq etsin;

2.2. Qoruğun ərazisinin xüsusi rejimini dörd ay müddətində müəyyən edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

2.3. Qoruğun maddi-texniki təminatı ilə bağlı zəruri tədbirlər görsün;

2.4. bu Sərəncamdan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

3. Qoruğun fəaliyyətinin təmin edilməsi ilə bağlı tələb olunan zəruri xərclərin maliyyələşdirilməsi Naxçıvan Muxtar Respublikası büdcəsinin vəsaiti hesabına həyata keçirilsin.

İlham ƏLİYEV

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 21 fevral 2024-cü il

N.E.Cahidzadənin Naxçıvan Muxtar Respublikası Sədərək Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı təyin edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 141-ci maddəsinə rəhbər tutaraq qərara alıram:

Naim Etibar oğlu Cahidzadə Naxçıvan Muxtar Respublikası Sədərək Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı təyin edilsin.

İlham ƏLİYEV

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 21 fevral 2024-cü il

“Naxçıvan Muxtar Respublikasının Gənclər Fondu” publik hüquqi şəxsin ləğv edilməsi haqqında

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi sədrinin

Sərəncamı

Naxçıvan Muxtar Respublikası Konstitusiyasının 30-cu maddəsinə və 5-ci maddəsinin II hissəsinin 22-ci bəndini rəhbər tutaraq qərara alıram:

1. “Naxçıvan Muxtar Respublikasının Gənclər Fondu” publik hüquqi şəxsi ləğv edilsin.

2. Naxçıvan Muxtar Respublikasının Nazirlər Kabineti iki ay müddətində:

2.1. Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi sədrinin aktlarının bu Sərəncama uyğunlaşdırılması ilə bağlı təkliflərini Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisinə təqdim etsin;

2.2. Naxçıvan Muxtar Respublikası Nazirlər Kabinetinin normativ hüquqi aktlarının bu Sərəncama uyğunlaşdırılmasını təmin edib Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisinə məlumat versin;

2.3. bu Sərəncamdan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

3. Naxçıvan Muxtar Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi:

3.1. “Naxçıvan Muxtar Respublikasının Gənclər Fondu” publik hüquqi şəxsin ləğv edilməsi ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsində nəzərdə tutulmuş tədbirlərin həyata keçirilməsini təmin etsin;

3.2. bu Sərəncamdan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

4. Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının və normativ xarakterli aktların bu Sərəncama uyğunlaşdırılmasını təmin edib Naxçıvan Muxtar Respublikasının Nazirlər Kabinetinə məlumat versin.

Naxçıvan Muxtar Respublikası

Ali Məclisi sədrinin müavini

Anar İBRAHİMOV

Naxçıvan şəhəri, 21 fevral 2024-cü il

“Naxçıvan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi” publik hüquqi şəxsin əməkdaşlarının təltif edilməsi haqqında

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi sədrinin

Sərəncamı

Naxçıvan Muxtar Respublikası Konstitusiyasının 30-cu maddəsinə və 5-ci maddəsinin II hissəsinin 21-ci bəndini rəhbər tutaraq qərara alıram:

Naxçıvan Muxtar Respublikasında avtomobil yollarının tikintisi və istismarı sahəsində fərqlənən aşağıdakı şəxslər təltif edilsinlər:

“Rəşadətli əməyə görə” nişanı ilə

Cəfərov Ədalət Zəfər oğlu

Əliyev Polad Şirzad oğlu
Əliyeva Hüsniyyə Məmməd qızı
Hacıyev Fəmil Kamil oğlu
İmanov Bəhlul İman oğlu
İmanov Şahin Səyyad oğlu
Sadıqov Əliqulu Yühənnas oğlu.

Naxçıvan Muxtar Respublikası

Ali Məclisi sədrinin müavini

Anar İBRAHİMOV

Naxçıvan şəhəri, 22 fevral 2024-cü il

Xocalıda Azərbaycan Bayrağı

dalğalanır

Azərbaycanın keçdiyi yol heç də hamar olmayıb. Xüsusən də ötən əsrin ilk illərindən başlayaraq erməni daşnaklarının qədim torpaqlarımıza qarşı qaldırdığı əsassız, saxta torpaq iddiaları, sözlün əsl mənasında, xalqımızı zamanın sınağına çəkib, dövlətimizi ağır şərtlər qarşısında qalmağa, böyük tarixi qərarlar verməyə vadar edib.

(ardı 6-cı səhifədə)

Ali Məclisin mətbuat xidmətinin məlumatı

Fevralın 27-də Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin yaz sessiyası üzrə növbəti plenar iclası keçiriləcək.

Sessiyanın iclasında Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin qanunvericilik təşəbbüsü ilə çıxış etməsi barədə, bəzi normativ hüquqi aktlara düzəlişlər edilməsi və digər məsələlərin müzakirə olunması nəzərdə tutulur.

Prezident cənab İlham Əliyev ölkəyə rəhbərliyi dövründə muxtar respublikaya 16 dəfə səfər edib **2**

Səlahiyyətli nümayəndə “Açıq mikrofon” layihəsi çərçivəsində tələbələrin suallarını cavablandırır **3**

Naxçıvan: muxtariyyətdən respublikaya **4**

Tarixi İpək Yolunun qovuşduğu məkan **10**

Naxçıvanın məşhur “vağzal çörəyi” necə hazırlanır? **12**

Prezident cənab İlham Əliyev ölkəyə rəhbərliyi dövründə muxtar respublikaya 16 dəfə səfər edib

100 yaşlı muxtar respublikanın inkişaf mənzərəsi ("Şərq qapısı" qəzetinin materialları əsasında)

xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevi baxış etmişdir.

Dövlətimizin başçısı 2005-ci il dekabrın 19-da Naxçıvana növbəti dəfə səfərə gəlmişdir. Həmin gün Prezidentin sədrliyi ilə Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisində müşavirə keçirilmiş, Naxçıvanda gedən inkişaf proseslərinə nəzər salınmışdır. Dekabrın 20-də Naxçıvana təbii qazın verilməsinə dair Azərbaycan və İran prezidentləri tərəfindən sənədlərin imzalanma mərasimindən sonra birgə mətbuat konfransı keçirilmiş, burada 15 ildən sonra Naxçıvana təbii qazın verilməsi tarixi hadisə kimi qiymətləndirilmiş, gələcəkdə ölkələrimiz arasında sıx əməkdaşlığın davam etdiriləcəyi qeyd edilmişdir.

Ölkə başçısı Naxçıvana səfərləri zamanı digər sahələr kimi, təhsil sahəsində də görülən işlərlə maraqlanmış, bu sahənin inkişafına xüsusi diqqət yetirmişdir. 2006-cı ildə Naxçıvana səfər edən cənab Prezident dekabrın 21-də Ordubad internat-məktəb kompleksinin açılışında, 2007-ci il oktyabrın 17-də Naxçıvan Dövlət Universiteti konservatoriyasının binasının açılış mərasimində iştirak etmiş, universitetin fəaliyyəti barədə demişdir: *"Naxçıvan Dövlət Universitetinin nüfuzu dünyada kifayət qədər yüksək səviyyədədir. Burada görüləcək işlər, yeni fakültələrin açılması və gələcək planlar, əlbəttə, imkan verəcək ki, Naxçıvan Dövlət Universiteti nəinki regionda, hətta dünya miqyasında tanınmış ali məktəblərin birinə çevriləcəkdir"*. Bu gün bu ali təhsil müəssisəsi dünya universitetləri sırasında öz nüfuzu ilə seçilir.

2008-ci il iyunun 4-də Prezident cənab İlham Əliyev və Türkiyənin o zamankı baş naziri Rəcəb Tayyib Ərdoğan Naxçıvan Muxtar Respublikasında səfərdə olmuş, səfər çərçivəsində təkbətək və geniş tərkibdə görüşlər keçirilmiş, ikitərəfli münasibətlər, regional əməkdaşlıq və beynəlxalq məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılmışdır. Görüşdən sonra Prezident cənab İlham Əliyev ilk dəfə olaraq Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisində Türkiyənin oxvaxtı baş naziri Rəcəb Tayyib Ərdoğanla birgə mətbuat konfransı keçirmişdir. Konfrans zamanı ölkə başçısı Naxçıvanda keçirilən görüşün əhəmiyyətini vurğulamışdır: *"...Bunun çox böyük siyasi mənası var. Naxçıvan o yerdə, o şəhərdə, o respublikadır ki, Türkiyə ilə Azərbaycan arasında yeganə sərhəd buradadır. Naxçıvanın inkişafında, xü-*

dekabrın 1-dəki səfəri çərçivəsində ölkə başçısı Naxçıvan Muxtar Respublika Xəstəxanasının açılışını etmiş, 2017-ci il yanvarın 11-də ölkə başçısının iştirakı ilə Naxçıvanda Fövqəladə Hallar Nazirliyinin zabit və vizirləri üçün inşa edilmiş yaşayış binası, Şahbuz şəhərinin və ətraf kəndlərin içməli su sistemi, Naxçıvan şəhər 3 nömrəli tam orta məktəbin binası, Əlahiddə Ümumqoşun Ordunun "N" hərbi hissəsindəki əsgər yataqxanası və əsgəri-məişət kompleksinin açılışı olub. 2018-ci il mayın 16-da ölkə başçısının muxtar respublikaya növbəti səfəri zamanı "Şərur şəhər və ətraf kəndlərinin içməli su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin

Prezident cənab İlham Əliyevin 2022-ci il 22 dekabr tarixli Fərmanı ilə Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətli nümayəndəliyinin yaradılması muxtar respublikanın inkişafında yeni mərhələ təşkil edir. 2023-cü il sentyabrın 25-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev və Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Naxçıvan Muxtar Respublikasına səfəri böyük maraqla qarşılandı. Sentyabrın 25-də Azərbaycan-Türkiyə sənədlərinin imzalanması mərasimindən sonra Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev və Türkiyə

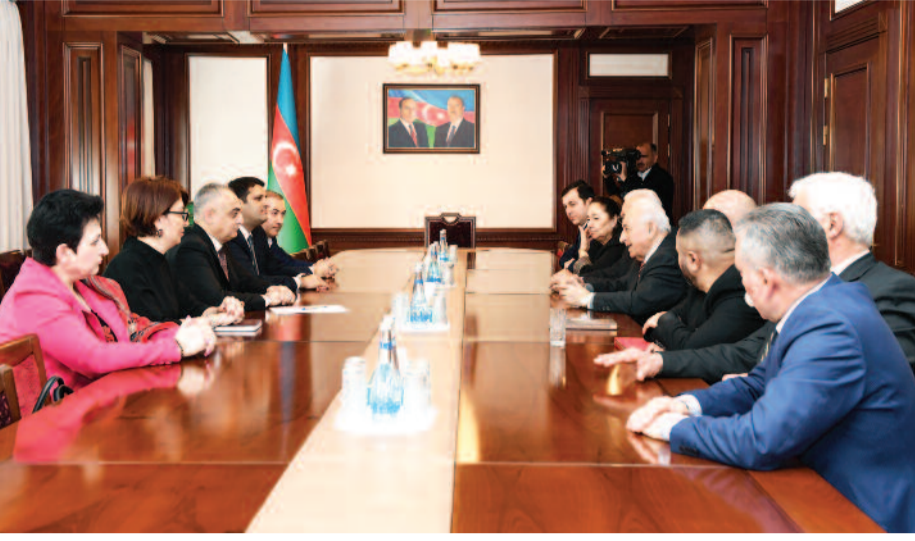
yenidən qurulması" layihəsinin birinci mərhələsinin, Naxçıvan Şəhər Təməlzəyici Qurğular Kompleksinin, Naxçıvan Şəhər Qaraxanbəyli inzibati ərazi dairəsində 6 nömrəli tam orta məktəbin açılışında, Naxçıvan Müəllimlər İnstitutunun yeni binasının istifadəyə verilməsi mərasimində iştirak etmişdir.

Prezident cənab İlham Əliyevin Vətən müharibəsində əldə edilmiş böyük Zəfərdən sonra 2021-ci il mayın 10-da Naxçıvan Muxtar Respublikasına səfəri xüsusilə yaddaqalan olmuşdur. Həmin gün Prezident Naxçıvan Beynəlxalq Hava Limanının yeni uçuş-enmə zolağının təqdimatında, Əlahiddə Ümumqoşun Ordunun hərbi aerodromu, "Azərxaç" ASC-nin Naxçıvan filialı, Naxçıvan Qarnizonu Mərkəzi Hospitalı və Naxçıvanda Süni Mayalanma Mərkəzinin, Culfa-Ordubad magistral avtomobil yolunun, "Ordubad rayon mərkəzi və ətraf kəndlərinin içməli su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulması" layihəsinin açılışlarında iştirak etmişdir. Ölkə başçısı həmin gün Ordubadda Azərbaycan Televiziyasına müsahibəsində Naxçıvan Muxtar Respublikasına səfəri ilə bağlı təəssüratlarını bölüşərək demişdir: *"Naxçıvanda çox böyük enerji potensialı yaradılıb. Vaxtilə Naxçıvanda işıq yox idi, enerji yox idi. Azərbaycanın gələcək ərazilərində Ermənistan tərəfindən kəsilmədi. İndi isə Naxçıvan özünü elektrik enerjisi ilə tam təmin edir və bərpa olunan mənbədən istifadə edir. Bu, çox önəmlidir. Çünki bu, Naxçıvanın gözəl təbiətinə və ekoloji vəziyyətinə töhfə kimi qəbul edilməlidir"*.

Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan mətbuata bəyanatlarla çıxış etdilər. Dövlətimizin başçısı çıxışı zamanı dedi: *"İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı Siz və bütün Türkiyə xalqı bizim yanımızda idi. Müharibənin ilk saatlarında "Azərbaycan yalnız deyil, Türkiyə Azərbaycanın yanındadır" deməyiniz bir çoxları üçün ciddi signal idi, mesaj idi. Azərbaycan xalqı bu siyasi və mədəni dəstəyi heç vaxt unutmur və unutmayacaq"*. Həmin gün hər iki dövlət başçısının iştirakı ilə Naxçıvanda İğdır-Naxçıvan qaz kəmərinin təməlinin qoyulması, Naxçıvan Bərpa-istehsalat hərbi kompleksinin açılışı, bir sıra sahələrdə Azərbaycan-Türkiyə sənədlərinin, "Azərbaycan Respublikası ilə Türkiyə Respublikası arasında Qars-Naxçıvan dəmir yolu layihəsinə dair Niyət Protokolu"nun imzalanması müxtəlif sahələrdə Azərbaycan-Türkiyə əməkdaşlıq əlaqələrinin növbəti mərhələsinin müəyyənləşdirilməsində mühüm idi.

Dövlətimizin başçısının Naxçıvana səfərlərini təhlil edərkən bir daha aydın olur ki, ötən 20 ildən artıq bir dövrdə muxtar respublikamızda hər bir sahədə inkişaf, irəliləyiş əldə olunub. Bütün bu uğurların təməlinə isə Ümummilli Lider Heydər Əliyev yolunun layiqincə, uğurla davam etdirilməsi dayanır. Prezident cənab İlham Əliyevin də qeyd etdiyi kimi: *"Ulu Öndərin Azərbaycan tarixində rolu əvəzsizdir... Bu böyük şəxsiyyətin rolu o qədər əhəmiyyətli və dəyərlidir ki, bu gün müstəqil Azərbaycan dövləti Ulu Öndərin siyasəti, cəsarəti, uzaqgörənliyi sayəsində inkişaf edir, yaşayır"*.

Səlahiyyətli nümayəndə Türk Ağsaqqalları Birliyinin nümayəndə heyəti ilə görüşüb

Fevralın 21-də Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətli nümayəndəsi Fuad Nəcəfli "Türk dünyasına açılan Şərq Qapısı: Naxçıvan-100" konfransının iştirakçıları – Türk Ağsaqqalları Birliyinin sədri, YAP Veteranlar Şurasının üzvü, akademik Sudeyf İmamverdiyev və rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

Fuad Nəcəfli Prezident İlham Əliyevin tapşırığı, diqqət və qayğısı ilə Naxçıvanda həyata keçirilən sosial-iqtisadi inkişaf tədbirlərindən, o cümlədən su təminatı, energetika, infrastruktur quruculuğu, təhsil, səhiyyə, kənd təsərrüfatı və digər istiqamətlərdə reallaşdırılacaq çoxprofilli layihələr barədə məlumat verib. Səlahiyyətli nümayəndə bildirib ki, Naxçıvan inkişafının yeni mərhələsini yaşayır və

bu mərhələdə yeni layihələr icra olunacaq. Dövlət başçısının müvafiq Sərəncamı ilə təsdiq olunmuş "Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafına dair 2023-2027-ci illər üçün Dövlət Proqramı"nın icrası çərçivəsində muxtar respublikada 11 prioritet sahə üzrə mühüm layihələr reallaşdırılacaq. Naxçıvan Azad İqtisadi Zonaya çevrilməklə investorların xüsusi diqqətini cəlb edəcək.

Qeyd edilib ki, Naxçıvan enerji istehsalı sahəsində yüksək potensiala malikdir. Təsədüfi deyil ki, ölkə başçısı Naxçıvanı "yaşıl enerji" məkanı kimi dəyərləndirib. Dövlət Proqramına uyğun olaraq bu resurslardan səmərəli istifadə olunacaq, dövlət-özel tərəfdaşlığı çərçivəsində yeni energetika sistemləri, eləcə də 500 meqavat gücündə yeni istilik elektrik stansi-

yası tikiləcək. Araz Su Elektrik Stansiyası yenidən qurulacaq. Bütün bunların müqabilində Naxçıvan enerji ixracatçısı mövqeyindən çıxış edəcək.

Fuad Nəcəfli görüş iştirakçılarının suallarını cavablandırıb.

Türk Ağsaqqalları Birliyinin sədri, YAP Veteranlar Şurasının üzvü Sudeyf İmamverdiyev Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafındakı xidmətlərinə və "Türk dünyasına açılan Şərq Qapısı: Naxçıvan - 100" konfransının təşkilinə verdiyi yüksək dəstəyə görə səlahiyyətli nümayəndə Fuad Nəcəfliyə birliyin fəxri diplomunu təqdim edib.

Deputat, professor Musa Qasımlı isə səlahiyyətli nümayəndəyə "Heydər Əliyev və Qafqaz problemləri" kitabını hədiyyə edib.

Türk Ağsaqqalları Birliyinin sədri, YAP Veteranlar Şurasının üzvü Sudeyf İmamverdiyev, birliyin qadınlar şurasının sədri, Dünya Türkölogiya Mərkəzinin sədri Güllü Yolçulu, birliyin sədr müavini, AzTV Akademiyasının rektoru, Əməkdar mədəniyyət işçisi Telli Pənahqızı səmimi qəbula görə Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətli nümayəndəsinə təşəkkür ediblər.

"Şərq qapısı"

Naxçıvan Muxtar Respublikası Nazirlər Kabinetinin məlumatı

Naxçıvan Muxtar Respublikası Nazirlər Kabineti tərəfindən fevral ayının ilk 15 günü ərzində bir sıra qərarlar qəbul edilmiş, sərəncamlar imzalanmışdır.

Belə ki, Nazirlər Kabineti tərəfindən 2 fevral 2024-cü il tarixdə Naxçıvan Muxtar Respublikasının 2025-ci il büdcə layihəsinin, muxtar respublikanın iqtisadi və sosial proqnoz göstəricilərinin hazırlanması haqqında Sərəncam imzalanmışdır. Sərəncamda qeyd edilir ki, "Büdcə sistemi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa və digər normativ-hüquqi aktlara uyğun olaraq Naxçıvan Muxtar Respublikasının Maliyyə Nazirliyi 2025-ci il və sonrakı üç il üçün büdcənin layihəsini, Naxçıvan Muxtar Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi isə növbəti büdcə ili və sonrakı üç il üzrə iqtisadi və sosial inkişaf konsepsiyasını və proqnoz göstəricilərini 2024-cü il iyun ayının 20-dək Naxçıvan Muxtar Respublikası Nazirlər Kabinetinə təqdim etsinlər.

Nazirlər Kabinetinin 2 fevral 2024-cü il tarixli Qərarı ilə "Naxçıvan Muxtar Respublikasında inzibati orqanların Təsnifatı"nın təsdiq edilməsi haqqında", "Naxçıvan Muxtar Respublikasında dövlət büdcəsindən maliyyələşən idarə, müəssisə və təşkilatlarda nəqliyyat vasitələrindən istifadə qaydalarının təkmilləşdirilməsi haqqında", "Naxçıvan Muxtar Respublikasında qida məhsulları sahəsində fəaliyyət göstərən subyektlərin qida təhlükəsizliyi qeydiyyatına alınması və dövlət reyestrinin aparılması Qaydaları"nın təsdiq edilməsi haqqında" qərarları ləğv edilmişdir.

Nazirlər Kabinetinin 15 fevral 2024-cü il tarixli "Naxçıvan Muxtar Respublikasında uşaq hüquqlarının həyata keçirilməsinə dair elektron məlumat bankının təşkili və aparılması Qaydası"nın təsdiq edilməsi haqqında" Qərarında edilmiş dəyişiklik əsasən "Naxçıvan Muxtar Respublikasının Dövlət Sosial Müdafiə Fondu" sözləri çıxarılıb, "İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi" sözləri "Naxçıvan Muxtar Respublikasının Tibb Müəssisələrinin İdarəetmə Birliyi" sözləri ilə əvəz edilmişdir.

Həmçinin Nazirlər Kabinetinin eyni tarixli digər bir Qərarı ilə "Valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların sosial müdafiəsinin yaxşılaşdırılması tədbirləri haqqında" Qərarında dəyişiklik edilmişdir.

Həmçinin Nazirlər Kabinetinin 2020-ci il 29 iyun tarixli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Naxçıvan Muxtar Respublikasında Dövlət və ictimai ekoloji ekspertizanın həyata keçir-

ilməsi Qaydası"nda dəyişiklik edilmişdir. Dəyişikliyə görə, Dövlət ekoloji ekspertizasının keçirilməsi üçün zəruri olan sənədlərin və ya məlumatların Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi vasitəsilə müvafiq dövlət orqanından əldə edilməsi mümkün olduqda, həmin sənədlər və ya məlumatlar sifarişçidən tələb edilmir. Belə sənədlərin və ya məlumatların Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi vasitəsilə əldə edilməsi mümkün olmadığı hallarda onların təqdim edilməsi sifarişçinin razılığı ilə sorğu əsasında müvafiq dövlət orqanından tələb olunur və ya sifarişçi tərəfindən təmin edilir.

Bundan başqa, "Naxçıvan Muxtar Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi" publik hüquqi şəxsin ləğv edilməsi barədə" Ali Məclis sədrinin müvafiq Sərəncamının icrasını təmin etmək məqsədilə Nazirlər Kabinetinin 6 fevral 2024-cü il tarixli Qərarı ilə "Naxçıvan Muxtar Respublikasının Media Reyestr Şəhadətnaməsinin forması"nın təsdiq edilməsi haqqında" və "Jurnalist vəsiqəsinin forması"nın təsdiq edilməsi haqqında" qərarları ləğv edilmişdir.

Nazirlər Kabinetinin eyni tarixli digər bir Qərarı ilə "Naxçıvan Muxtar Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyinin yerli orqanlarının ştat sayı"nda dəyişiklik edilmişdir.

Nazirlər Kabinetinin 15 fevral 2024-cü il tarixli "Naxçıvan Muxtar Respublikasında uşaq hüquqlarının həyata keçirilməsinə dair elektron məlumat bankının təşkili və aparılması Qaydası"nın təsdiq edilməsi haqqında" Qərarında edilmiş dəyişiklik əsasən "Naxçıvan Muxtar Respublikasının Dövlət Sosial Müdafiə Fondu" sözləri çıxarılıb, "İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi" sözləri "Naxçıvan Muxtar Respublikasının Tibb Müəssisələrinin İdarəetmə Birliyi" sözləri ilə əvəz edilmişdir.

Həmçinin Nazirlər Kabinetinin eyni tarixli digər bir Qərarı ilə "Valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların sosial müdafiəsinin yaxşılaşdırılması tədbirləri haqqında" Qərarında dəyişiklik edilmişdir.

Səlahiyyətli nümayəndə "Açıq mikrofon" layihəsi çərçivəsində tələbələrin suallarını cavablandırır

Fevralın 22-də Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətli nümayəndəsi Fuad Nəcəfli Naxçıvan Dövlət Universitetində keçirilən "Açıq mikrofon" layihəsi çərçivəsində tələbələrlə görüşüb.

Tələbə Həmkarlar İttifaqı Komitəsinin təşkilatçılığı ilə keçirilən görüşdə Naxçıvan Dövlət Universitetinin və universitetin nəzdində fəaliyyət göstərən kolleclərin tələbələri iştirak ediblər. Görüşdə çıxış edən səlahiyyətli

tərəfindən böyük uğurla və qələbə əzmi ilə davam etdirilir.

Fuad Nəcəfli bildirib ki, ötən dövrdə əhali ilə mütəmadi görüşlər keçirilib, muxtar respublikanın gələcək inkişaf istiqamətləri müəyyənləşdirilib. Ölkə başçısının 2023-cü il 5 iyun tarixli Sərəncamı ilə "Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafına dair 2023-2027-ci illər üçün Dövlət Proqramı" təsdiq edilib və icrası üçün maliyyə vəsaiti ayrılıb. Çoxvektorlu Dövlət Proqramı sosial-

rin icrası nəzərdə tutulur.

Sonra söz Tələbə Həmkarlar İttifaqı Komitəsinin sədri Hüseyn İmanovun moderatorluğunda tələbələrə verilib. Səlahiyyətli nümayəndə 2 saatdan artıq bir müddətdə yerli və xarici tələbələrin, eləcə də universitetin gənc əməkdaşlarının ünvanladığı 30-dan çox sualı ətraflı cavablandıraraq, müraciət və təkliflərini dinləyib.

Sualları cavablandıran səlahiyyətli nümayəndə bildirib ki, "Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafına dair 2023-2027-ci illər üçün Dövlət Proqramı"nın icrası çərçivəsində Naxçıvan Dövlət Universiteti üçün ikinci tədris kampusu inşa ediləcək. İngilisdilli tibb təhsili aparılacaq yeni kampus bu sahəyə dair bütün müasir təchizatla təmin olunacaq. Dünya nəhəngi olan IBM şirkəti ilə imzalanan memorandum gənclərimiz üçün mühüm perspektiv vəd edir. Bu əməkdaşlıq çərçivəsində Naxçıvan Dövlət Universitetinin tabeliyində Beynəlxalq Proqramlaşdırma İnstitutu yaradılacaq.

nümayəndə universitet tələbələri ilə əvvəlki görüşləri xatırlayaraq ötən dövrdə görülən işlər barədə məlumat verib. Qeyd edib ki, "Heydər Əliyev İli"ni qeyd etdiyimiz 2023-cü il Naxçıvan Muxtar Respublikası üçün uğurlu il oldu, Heydər Əliyev irsi geniş təbliğ olundu. Ulu Öndərimizin zəngin dövlətçilik yolundan bəhs edən Fuad Nəcəfli gənclərin hər birinə əbədi yaşar liderimiz qədər vətənpərvər olmağı, Vətəninə sevməyi arzulayıb. Vurgulanıb ki, bu siyasət bu gün ölkəmizdə Prezident İlham Əliyev

iqtisadi həyatın bütün sferalarını əhatə edir. Proqrama əsasən bu il yaranmasının 100-cü ildönümünü qeyd etdiyimiz Naxçıvan Muxtar Respublikasında xüsusi iqtisadi rejim tətbiq olunacaq, diyarımızın iqtisadi inkişafı üçün daha geniş imkanlar açılacaq. Ötən ilin sonlarından icrasına başlanılan proqramın hədəf aldığı bu istiqamətlərdən biri də etibarlı gəncliyin yetişdirilməsi üçün təhsilin hərtərəfli inkişafına nail olmaqdır. Proqramda Naxçıvan Dövlət Universitetini daha da inkişaf etdirəcək layihələ-

Vurgulanıb ki, tələbələrin xarici dil biliklərinə yiyələnməsi müasir dövrün əsas tələblərindəndir. Ötən ildən İngilisdilli tibb ixtisasının fəaliyyətə başlaması, eləcə də universitetin Beynəlxalq Məktəbinin istifadəyə verilməsi, bu mənada, mühüm önəm daşıyır. Naxçıvan Dövlət Universitetinin nəzdində fəaliyyət göstərən Beynəlxalq Məktəbdə tədris Kembridge təhsil proqramına əsaslanan metodologiyaya üzrə qurulacaq. Bütün bunlar Naxçıvanın gələcək inkişafı üçün çox böyük töhfələrdir. Çünki qar-

şıda mühüm hədəf var: dövrün reallıqları və tələblərinə əsaslanan ixtisaslı gənclər yetişdirmək.

Fuad Nəcəfli gənclərin gələcək karyera və iş imkanları, tələbələr üçün müvafiq güzəştlərin tətbiqi, təkliflərinin, startap layihələrinin dəyərləndirilməsi, idarəçilik sistemində irəli çəkilməsi, eləcə də digər mövzularda müraciətlərinə uyğun olaraq diqqətə çatdırıb ki, gənclərin şəxsi, kollektiv və peşəkar inkişafı məqsədlə tədbirlərin keçirilməsi, əmək bazarının tələblərinə uyğun ixtisaslı gənclərin sa-

yının artırılması qarşısında duran əsas hədəflərdəndir. Sözügedən Dövlət Proqramına uyğun olaraq ali, orta ixtisas və peşə təhsili səviyyələri üzrə tədris mövcud tələblərə, o cümlədən sənaye müəssisələrinin tələblərinə uyğun qurulacaq. Həmçinin gənclərin asudə vaxtlarının səmərəli təşkili, şəxsi inkişafı istiqamətində fəaliyyətin təşkili məqsədilə Gənclərin İnkişaf və Karyera Mərkəzi yaradılacaq.

Fuad Nəcəfli səmimi keçən görüşdə tələbə-gənclərə vətənpərvər və milli ruhda fəaliyyət göstərməyi, intellektli, savadlı gənclik kimi formalaşmalarını, bilik və bacarıqlarını ölkəmizin inkişafı naminə səfərbər etmələrini tövsiyə edib, tədrisdə və gələcək karyeralarında uğurlar arzulayıb.

Sonda "Açıq mikrofon" layihəsinin bütün iştirakçıları ilə xatirə fotosu çəkdirilib.

"Şərq qapısı"

Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətli nümayəndəsi Fuad Nəcəfli Əlahiddə Ümumqoşun Ordunun Hərbi Hava və Hava Hücümündən Müdafiə birləşmə və hissələrində olub, xidmət şəraiti ilə maraqlanıb

Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətli nümayəndəsi Fuad Nəcəfli Əlahiddə Ümumqoşun Ordunun Hərbi Hava və Hava Hücümündən Müdafiə birləşmə və hissələrində olub. Müdafiə nazirinin müavini, Əlahiddə Ümumqoşun Ordu komandanı, general-polkovnik Kərəm Mustafayev səlahiyyətli nümayəndəyə silahlanmada olan və silahlanmaya yeni daxil olunmuş silah və texnikanı təqdim edərək onların taktiki-texniki xüsusiyyətləri haqqında qısa məlumat verib.

Fuad Nəcəfli hərbi hissənin şəxsi heyətinin döyüş qabiliyyətinin yüksəldilməsində, praktiki vərdişlərinin təkmilləşdirilməsində,

texniki vasitələrə baxış keçirib.

Səlahiyyətli nümayəndəyə Hərbi Hava Qüvvələrinin təyyarə, vertolyot və pilotsuz uçuş aparatları haqqında, eləcə də onların qorunub saxlanılması və istismarı barədə də ətraflı məlumat verilib.

Daha sonra səlahiyyətli nümayəndə Fuad Nəcəfli hərbi hissənin texniki-istismar hissəsində olaraq texnikaya göstərilən qulluqla maraqlanıb, texniki və xidməti otaqların təyinatı ilə tanış olub.

Şəxsi heyətin qidalanma şəraiti

də, silah və texnikanın bacarıqla idarə olunmasının öyrədilməsində istifadə olunan təlim maddi baza ilə tanış olub, birləşmə və hissələrin idarəetmə məntəqələrinin işini təmin edən rabitə avadanlıqları və

və hərbi hissənin qarargahında yaradılmış şəraitlə tanış olan səlahiyyətli nümayəndə hərbi hissənin kollektivinə xidmətlərində uğurlar arzulayıb.

“Şərqi qapısı”

Türk Ağsaqqalları Birliyinin sədri və təşkilatın üzvləri “Şərqi qapısı” qəzeti redaksiyasında olublar

Görüşdə “Şərqi qapısı” qəzetinin baş redaktoru Sara Əzimova qəzetin tarixindən danışdı, bildirdi ki, qəzet 1921-ci ildən “Cavanlar həyatı” adı ilə nəşr olunur. Sonradan müxtəlif adlarla nəşr olunan qəzet 1989-cu ildən fəaliyyətini “Şərqi qapısı” adı ilə davam etdirir. XX əsrin 90-cı illərinin əvvəllərində “Şərqi qapısı” qəzeti müstəqillik ideyalarının həyata keçirilməsində fəal mübarizə aparıb. Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyevin Moskvadan Naxçıvana qayıdışından sonra “Şərqi qapısı”nın həyatında yeni dövr başlanıb, 1990-1993-cü illərdə qəzet Azərbaycanın çoxsaylı mətbu orqanları arasında birinci olaraq ölkəmizin düşüdü bələlardan yeganə xilas yolunu görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevin yenidən siyasi hakimiyyətə qayıdışında görüb, bu mövzuda yazılarla çıxış edib, muxtar respublikanın düşüdü informasiya blokadasının aradan qaldırılmasında mühüm rol oynayıb.

Akademik Sudeyf İmamverdiyev Ulu Öndərin vətəninə nəşr olunan bu qəzeti yüksək qiymətləndirib, qəzet haqqında müsbət fikirlər səsləndirib. O, qəzetçiliyin çətin və şəərəfli əmək olduğunu bildirərək bu istiqamətdə qəzetin fəaliyyətinə və kollektivə uğurlar arzulayıb.

Görüşdə Milli Məclisin deputatı Musa Qasımlı, AzTV Akademiyasının rektoru, Əməkdar mədəniyyət işçisi Telli Pənahqızı, Dünya Türkologiya Mərkəzinin sədri Güllü Yoloğlu qəzetçilik haqqında fikirlərini bölüşüblər. Qeyd olunub ki, bu gün üçün qəzet vacibdir. Çünki elektron resurslardan fotoların, xəbərlərin silinməsi ehtimalı olsa da, nəşr nümunələrinin ömrü uzun və həttə əbədidir.

Sonda baş redaktor Sara Əzimova akademik Sudeyf İmamverdiyevə “Come to Nakhchivan” kitabını hədiyyə edib, xatirə şəkli çəkdirilib.

Şərəfli ad

Bu gənclərin hər birinin ayrı-ayrı taleləri olsa da, onları birləşdirən dəyər eynidir – şərəfli kursant adını daşımaq. Onlar üçün həyat bu addan başlayır, sabaha gedən işıqlı yol isə onlara bu adı qazandıran məktəbdən keçir. Bu məktəbdə doğmalarından uzaq olan kursantların doğmalarından daha doğma Vətəninə andı var. Vətəni göz-bəbəyi kimi qorumağın məsuliyyətini hələ kiçik yaşlarından öz çiyinlərinə alan kursantlar burada Vətən boyda sevgi ilə böyüyür. Onun yarı da, dostu da, ailəsi də Vətən olur. Hər səhər ana nəvəsi ilə yuxudan oyanmaqdan, əzizləmə-əzizləmə məktəbə yollanmaqdan, böyüyüb boya-başa çatdığı doğma evindən, isti yatağından uzaq düşsələr də, kursantlar xoşbəxtdirlər. Çünki onlara ana şəfqəti qədər əziz, ata qayğısı qədər doğma hisslər bəxş edən uca, ülvi bir hiss var: Vətən sevgisi...

Onlar çıxdıqları yolun çətin, bir o qədər də məsuliyyətli olduğunu yaxşı dərk edirlər, amma bu elə bir sevgidir ki, bütün istəklərin, hisslərin, çətinliklərin önünə keçir. Bu məhəbbətin sonunda zirvələrə ucalmaq da var. O zirvəyə ucalarkən nəinki yaddaşlarda qalırlar, əbədi ürəklərdə yaşayırlar. Hansı ki Vətən fədailəri indi o zirvədən dünyaya ədaləti, Vətənə səadəti, ulyiyyəti səpələyir. Heç bir vəsfə sığışmayan o ucalıq zirvəsində Vəkiləri, Sahilləri, Raqibləri, İbrahimpləri, Aşurları – neçə-neçə igidləri görmək olub.

İndi həmin igidlərin yastığına bu günün kursantları baş qoyur, onların yatağına gələcəyin igidləri uyuyur, addımladığı yollardan ötür, qəlbən duyduqları hissləri keçirir, qurduqları xeyalları qururlar. Bu igidlər bir zamanlar bizə həmvətən olub indi isə vətənləşən oğulların davamçılarıdır. Onlar şərəf andı içərək gələcəkdə Vətəninə, xalqına şərəflə xidmət edən zabitlər olacaqlarına söz verirlər. Və başlayır, sağlam mənaviyyətli, vətənpərvər zabit kimi yetişmək üçün atdıqları ilk addımları...

Zabit peşəsini öz arzu, istəkləri ilə seçən kursantlar bu peşəyə ürəkdən bağlanıb, bu yolu özlərinin həyat amalına çevirirlər. Onlar atdıqları hər addıma diqqətlə yanaşırlar. Çünki Heydər Əliyev adına Hərbi Liseyin kursantı olmaq nümunəvi olmaq deməkdir. Bəli, onlar nümunədirlər. Vətənə ucsuz-bucaqsız sevgiləri ilə...

Bura təkcə təhsil ocağı deyil, həm də gənclər üçün bir həyat məktəbidir. Burada təhsil alan gənclər həyatın keşməkeşləri ilə ayaqlaşmağı öyrənir. Onlar səhər saat 6-da oyanır, idman edir, üst-başlarını səliqəyə salır, nizam-intizamlı yeni bir dərslər gününə başlayırlar. Kursantlar sanki hər gün hərbi qaydalarla bağlı kiçik bir imtahan verirlər. Onları

kursant həyatının çətinlikləri qorxutmur. Şərəfli kursant adını uca tutan bu gənclər hünər və cəsarətləri ilə digərlərindən seçilir. Bu cəsarət onları daha da möhkəmləndirir, mətinləşdirir. Bəzən də bu hiss onları sınağa çəkir. Onlar həmin sınaqlardan üzəg çıxmaqla öz mübarizliklərini sübut edirlər. Kursantlar liseyde öyrəndiklərini heç zaman unuturlar. Ələlxüsus da, səmimi dostluqları. Burada onlar sadıq dostlar qazanırlar. Hansı ki bu dostluqlar zəncirdən də möhkəm olur.

Bir zamanlar arzusunda olduqları kursant formasında evlərinə tələsən gələcəyin zabitləri ilə tez-tez rastlaşırıq. Xüsusilə də şənbə günləri... Axı həmin gün kursantların buraxılış günüdür. Onların qılıncdan kəskin baxışı, poladtək əyilməz qaməti, dağ kimi məğrur duruşuna baxıb qürur hissi keçirməyə bilmirsən. Ciddi simalarına nəzər saldıqda ilk baxışda sərt görünənlər də, gözlərindəki işığı gördükdə qəlb rıqqətə gəlir. Kənardan onları məftun baxışlarla izlədikcə hiss edirsən ki, üzərində daşdıqları formanın onlara verdiyi “kursant” adı ilə bizim qədər fəxr edirlər. Bir daha şərəfli peşə seçdiklərinə əmin olurlar. Düşünürəm... Bəlkə də, nə vaxtsa kursant formasında yanımızdan neçə-neçə Ülvilər, Elcanlar, Sərxanlar, Seymurlar, Xansular, Sadıqlar kimi igid oğullar ötüb-keçib. Bəlkə də, nə vaxtsa hansısa məkanda qarşılaşdığımız, uzun bir yolda yoldaş olduqumuz, şux qamətində qürurla daşdığı kursant formasına baxdıqca heyranlıq duyduğumuz, fəxarət hissi keçirdiyimiz kursantların indi uca şəhid adları ilə qürurlanıyıq. Onlar da ilk dəfə bu formanı geyinəndə güzgü qarşısına keçib, çiyinlərində zabıt poqonunu təsəvvür edib, daşdığı şərəfli hərbi adına görə fəxarət hissi keçiriblər. Ataları da, anaları da oğullarına baxıb sevinib, onu general formasında görməyi arzu ediblər. Onlar igidlərini general formasında görmək qürurunu yaşaya bilməsələr də, indi oğullarının “Qalib ölkənin Qalib qəhrəmanları” adına görə qürurludurlar. Həm də bu qürur o qürurdan deyil. Bu qürurda məğrurluq var, mətinlik var, ucalıq, ulyilik var...

İndi kursantlar daha da qürurludur. Çünki onlar içdiyi hərbi anda sadıq Vətən qəhrəmanlarının izilə addım-addım irəliləyərək bütöv Azərbaycanın keşiyyində başı uca dayanırlar. Vətənin bir parçası olan kursantlar şəhadətə ucalan, əbədi qazanan öz sələflərinin yolunu layiqincə davam etdirərək sabahın kursantına mükəddəs vəzifə olaraq Vətənə sadıq olmaq, onun üçün candan keçmək kimi ali hisslər ərməğan edirlər.

...Əziz kursantlar! Siz təkcə bir ailənin deyil, bütöv xalqın mərd oğulları, qüdrətli ordunun layiqli zabitləri, Azərbaycan adlı əziz Vətənin igid qəhrəmanlarıdır! Şərəfli adınızla, cəsarətli addımlarınızla, işıqlı yolunuzla, məğrur duruşunuzla qürur duyur, fəxr edirik!

✍️ Gülcəmal TAHİROVA

“Şərq qapısı” qəzeti bu adla yeni layihəyə start verib. Belə ki, qəzetimizin nömrələrində şəhid analarının övladları haqqında xatirələri yer alacaq. 44 cümləyə sığdırılacaq hər bir xatirənin şəhidlərimizə böyük sevgi və ehtiram kimi oxucularımız tərəfindən də maraqla qarşılacağına əminliyimizi bildirir, şəhidlərimizin ruhu qarşısında baş əyir, belə igid oğullar böyütmüş analarımıza minnətdarlığımızı ifadə edirik. Bugünkü nömrəmizdə Şərur rayonunun Oğuzkəndindən olan şəhidimiz Cavid Nuruyevin anası Vüsalə Nuruyevanın, Kəngərli rayonunun Şahtaxtı kəndindən olan şəhidimiz Zaman Məmmədovun anası Raziyyə Məmmədovanın və Culfa rayonunun Camaldın kəndindən olan şəhidimiz Hafis Qasımovun anası Nigar Qasımovanın övladları haqqında xatirələri yer alıb.

100 ilin qəhrəmanları

Zaman Habil oğlu Məmmədov

(03.08.1995-29.10.2020)

Şəhidlər daim qəlbimizdədir

anım günlərində onlara aid videolar hazırlayıb paylaşırdı.

Şəhid dostlarından biri ailəli idi. Bayram günlərində yoldaşlarından pul yığırdı ki, şəhid dostlarının ailəsini sevindirsin. Hətta üç uşağı olan hərbiçi yoldaşlarından biri də onlara qatılırdı. Zaman deyirdi ki, sən vermə. Sənin də uşaqların var. O da deyirmiş ki, biz yüksək əməkhaqqı alırıq. Bizə o pul çoxdu. Pulu yığardı, hər nə qədər olsaydı, ailəyə verərdi. İndi həmin şəhid övladları Zamanın şəklini paylaşır, altında yazırlar ki, biz səni gözləyirik.

Hər zaman müraciət edirdi ki, mən Qarabağa gedirəm. Nəhayət, oktyabrın 11-i istəyinə çatdı. Getdi o müharibəyə. İgid qəhrəman olmaq üçün getdi. Döyüşdə yaralanır. Amma yenə də döyüşə qayıdır ki, mən yoldaşlarımı tək qoya

Zaman çox kövrək, ürəyi yumşaq uşaq idi. Atası yanımda çox olmurdu. Elə ki, atası zəng edirdi başlayırdı kövrəlməyə. Ağlamağın sakitləşdirə bilmirdik. Çox ailəcanlı idi. Bir qardaşı var. Yalnız onu fikirləşərdi. Heç özünü fikirləşməzdi.

Zaman həm də çox mərd oğlan idi. Bizim orta məktəbdə bir müəllimimiz var. Həmid müəllim. O deyirdi ki, məktəbdə inşa yazırdıq. Zamanın inşasının mövzusu yalnız qisas idi. Zaman inşasında yazmışdı ki, gün gələcək, Xocalımızın qisasını yağdı düşməndən alacağımız. Gün gələcək, Qarabağımızı geri qaytaracağıq.

Bir gün təlimdən gəlmişdi. Bütün bədəni yara və göyərmiş vəziyyətdə idi. Soruşdum ki, bu, nədir? Dedi ki, ana, biz özümüzü gələcək günlərə hazırlayıyıq. Möhkəm olmalıyıq, sağlam olmalıyıq və qisasımızı almalıyıq.

Zaman balaca vaxtından vətənpərvər idi. Onun Günnüt hadisələrində 3 yoldaşı şəhid olmuşdu. Şəhidlərin şəkllərini belə profilərdən silməzdi. Üç il onların şəkllərini əzizləyib saxladı. Hər üç şəhidə ad günlərində,

bilmərəm.

Şəhidlərimiz daim qəlbimizdədir. Mənim övladım bütün şəhid balalarını kimi qəhrəmandır. Hər zaman da elə qalacaqlar! Vətən sağ olsun!

Cavid Əşirəf oğlu Nuruyev

(03.03.1998-15.10.2020)

Qorxmaz, cəsarətli igid

Cavid riyaziyyat fənnini çox sevirdi. Həm orta məktəbdə, həm hərbi liseydə, həm də akademiya da çox yaxşı oxuyurdu. Üç bacının bir qardaşıydı Cavid. Buna baxmayaraq, heç ərköynlük etməzdi. Çox sakit idi. Heç vaxt onun kənar hərəkətini görmədim. Atasını, bacılarını da çox sevirdi. Heç birimizin sözündən çıxmazdı. Bizim dediyimiz hər bir söz onun üçün bir qanun idi.

Cavid hərbiçisi olmağı özü seçdi. Çox həvəsli idi. Hər şeylə maraqlanırdı. Hər bir işin incəliyinə fikir verirdi. İstəyirdi ki, hər şey yerində olsun. Çox vətənpərvər idi. Balaca vaxtından bayrağı əlindən yerə qoymazdı.

Sülhməramlıların vasitəçiliyi ilə nəşi oradan götürüldü. 30 noyabrda nəşi gəldi balamın. Üçrəngli bayrağa bükülmüşdü.

Müharibə vaxtı danışanda deyirdi ki, ana taqqa-tuqu eşidirsən. O qədər qorxmaz idi ki, Cavidim silah səslərinə taqqa-tuq deyirdi. Təkcə mənim balam yox, orada olan bütün igidlərimiz qorxmaz idilər. Qorxmaz, şücaətli idilər. Ona görə də indi torpaqlarımız azaddır. Biz müstəqil, ərazi bütövlüyü bərpa olunmuş Azərbaycanda yaşayırıq. Vətən sağ olsun!

Hafis Cavanşir oğlu Qasımov

(18.07.1998-14.10.2020)

“Biz qovuruq, onlar qaçır”, – deyən igidimiz Hafis!

Mənim üç oğul övladım var. İkisi bir yana idi, Hafis bir yana. Balaca vaxtından qeyri-adi uşaq idi Hafis. Böyük qardaşı hərbi liseydə təhsil alırdı. Deyirdi ki, ana, mən də hərbiçisi olacağam.

Bir gün oturdum. Telefonuna nəşə yükləmişdi. Gəldi ki, ana, gəl sənə bir şey göstərəcəm. Telefonu açdı, proqramı girdi, özünü qocaltdı. Sanki 50-60 yaş varmış kimi. Hafisi qucaqladım ağladım ki, sənin qoca vaxtını görmək istəmirəm. O da məni qucaqladı. Dedi, ana, sən məni qocalmış görməyəcəksən. Elə hər zaman körpə balam kimi də xatırlayacaqsan. Ona həmişə körpəm deyirdim.

Müharibəyə gətdiyini də demədi. Nə

vaxt soruşurdum, deyirdi ki, ana, nə müharibə, təlimlərdəyik. Tez-tez danışdıq. Mənim o biri oğlum da hərbiçidir. O da Murov tərəfdə döyüşürdü. Elə ki, Hafislə danışa bilmirdik, tez ona zəng vururduq ki, Hafisdən xəbər desin.

Sonuncu dəfə 13 oktyabrda danışdıq. 14 oktyabrda şəhid oldu mənim balam. O qədər danışdıq ki, həmin gün. Deyirlər ki, gözümdən qan alana qədər. Bax elə çox danışdım. Doyurdum balamdan. O da ancaq dostlarının,

komandirinin şəhid olmağın danışırdı. Deyirdi, ana, mənə bir şey olsa, mənimlə fəxr elə. Başını dik tut. Heç fikir etmə.

Danışdıqdan sonra həmin dostlarının və komandirinin şəkllərini, sonra öz şəklini duruma qoydu. Yazdım ki, Hafis bu nədir? Öz şəklini niyə qoydu? Yazdı ki, ana, mən də onların qisasını alıb şəhid olacağam.

Həmin gün bütün qohum-əqrəbə ilə zəngləşib. Yaşad dostları ilə də danışdı. Onlara deyirmiş ki, biz qovuruq, onlar qaçır. Onları necə məhv etməklə

rindən danışırıms.

14-15 oktyabrı sakit keçirdim. Amma 16-sı həsrətli kimi oğlumdan zəng gözləyirdim. Amma 16-sı balamın zəngi deyil, şəhid xəbəri gəldi. Balamı itirdim. Balam şəhid olub uğrunda canını verdiyi Vətəninə qovuşdu!

Tarixi İpək Yolunun qovuşduğu məkan Zəngəzur qapısının zəfər estafeti Ordubad

Ordubadda insanlar xoşbəxt və firavan yaşayırlar. Tanrı ordubadlılara, demək olar ki, bütün nemətlərdən bəxş edib. Bununla bərabər səmanı, ayı, ulduzları ən əsas da ruhumuzun qida mənbəyi olan Günəşi bəxş edib. Onlar qızıl torpaqların sahibi, isti ürəkli, əliaçıq, qonaqpərvər insanlardır. Bununla da bitmir onların xoşbəxtlikləri. Onlar Zəngəzurdan gələn ilk qatırı, Naxçıvandan gələn son qatırı qarşılayan və yola salan qədim və ulu diyarın sakinləridir. Onlar xan Arazın sahilində övlad böyüdən, təsərrüfat salan, Vətən sərhədlərinə keşik çəkənlərdir. Qəlbləri mehriban, qapıları açıq, süfrələri bol ruzili bu əməksevər insanlara ruzini sanki Allah göyüdən zənbillə endirib. Qışda bulud kimi ağ örpəkli, yazda qaranqışlu, bağ-bağatlı bu cənnət şəhərin tarixi çox qədimə dayanır. Bu yurd zaman-zaman yadelli işğalçı hücumlarına məruz qalaraq yayı əlindən alınıb. Onlar bunu qana-qana ediblər ki, sən öz tarixi kökündən, müqəddəs torpağında uyuyan Nuh

babandan ayrı düşsən. Ancaq bilməyiblər ki, ürəyinin dərin qatlarında min bir bayatı, ağır gizlətmisən ki, yad əllər ora toxunmasın, incitməsin, yaralamasın. Əminliklə hiss etmiş ki, sakinlərin eşidib yaddaşlarına həkk etdiyi el bayatılarını, muğam üstündə notlanan tarixini nə vaxtsa vərəqlərə köçürüb itib-batmasın deyər qoruzunda, sazında çalacaq. Əfsanələmiş el deyimlərin, nə vaxtsa tarixləşəcək. Bunu bir sən bilmisən bir də sənə yaradıb qoruyan Ulu Yaradan.

Bu, bir həqiqətdir ki, Gəmiqaya zirvəsi dünya üzrə qaya rəsmləri olan yerlərin ən hündürüdür. Ümummilli Lider Heydər Əliyev deyirdi: *“... Bu, bildiyimiz kimi, həm təbiətin böyük bir abidəsidir, eyni zamanda insan yaradıcılığının abidəsidir. Bu abidə*

Azərbaycanındır. Azərbaycanın tarixini əks etdirən abidədir”.

Böyük bir zirvədə qaralıb misə dönmüş qaya parçaları üzərindəki tarixi qoruyub saxlamaq üçün bu qədim şəhərin sakinləri od olub Günəşi, su olub torpağı, yel olub havanı udublar. Bəlkə də, Ordubadın müqəddəs torpaqlarında tarix özü yaşamaq istəyir deyər bu yazılı daşlar, qayalar min illərin yağışına, qarına, küləyinə, boranına, günəşinə, istisinə sinə gərəkək bu günümüzdə qədər gəlib çıxmış bəşər tarixidir. Zaman keçdikcə bu tarix bizdən uzaqlaşacaq, nə zamansa çevrilib yerə hopacaq, küləklərin ələyində ələncək, xəlbirində sovrulacaq və tarixin dəyirmanında üyüdülərək bu yazıları yazan ulu babalarımızın müqəddəs ruhları kimi qeybə çəkiləcək. Yox, yox, bu mümkün olmayacaq. Bu diyarın hər qarışı, hər tını tarix qoxacaq. Minilliklər ərzində öz taleyini bizə əmanət edən bu tarix heç zaman itib, batıb, solmayacaq. İnanıram ki, bu müqəddəs yolun yolçuları hələ çox olacaq. Əlbəttə ki, bu yolların bürdüməsi, yıxılıb-durması olacaq. Bu yollarda dərviş olmaq üçün görək yolun karvanı olasan. Yana-yana, uçuna-uçuna, deyinə-deyinə, sevinə-sevinə pay-piyada bu lal qayaların lal pıçılısına qulaq asasan. O zaman bu quşqonmaz, ün-yetməz zirvələr onun üçün adi yol olacaq. Bu yolları sevərək gedənlərə isə çox möcüzələr, çox mətləblər aydın olacaq... Mənə olduğu kimi.

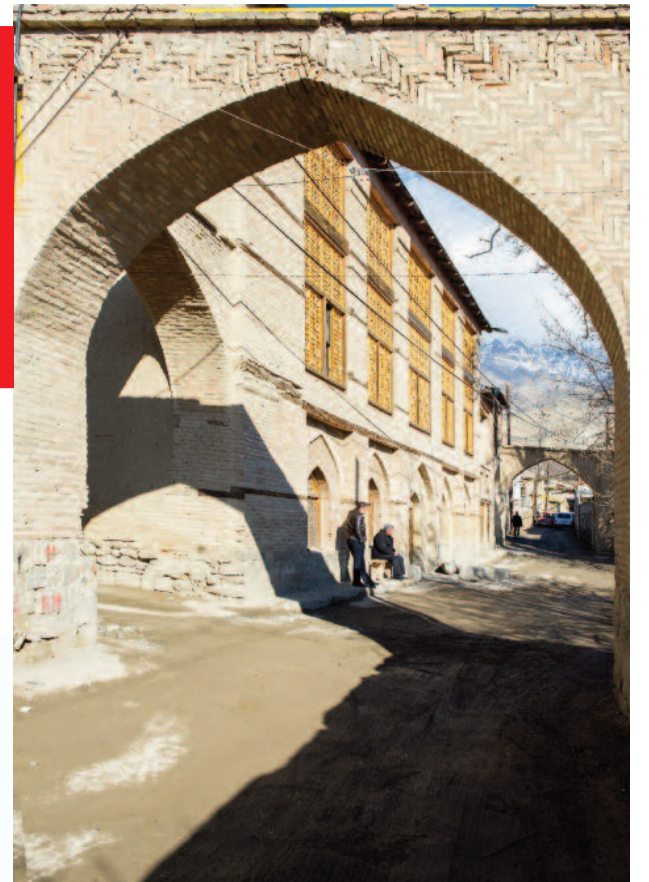
Ordubad rayonunun ərazisi Qədim Daş dövründən başlayaraq Son Orta əsrlərə qədərki dövrə aid abidələrlə zəngindir. Tivi və Nəsirvaz kəndlərində, Qaranquş yaylağında Tunc və İlk Dəmir dövrlərinə aid edilən, üzərində ov və rəqs səhnələri, müxtəlif işarələr olan qaya parçaları aşkar edilib ki, bu da ulularımızın həyat tərzini, dünyagörüşünü, adət-ənənələrini izləməyə imkan verir. Qaranquş yaylağında, Gilançay vadisində yaşamış qədim tayfaların yurd yerləri, yaşayış məskənlərinin izi hələ də qalmaqdadır. Bəlkə də, məhz buna görədir ki, xoş xəbər müjdəçisi qaranquşa olan müqəddəs inam Nuhun gəmisinin quruya çıxdığı Ordubadda daha geniş şəkildə yayılaraq əfsanələşib. Nə bilmək olar, bəlkə də, Novruz bayramında yandırılan ilk tonqal yeri Gəmiqaya zirvəsidir. Min illər keçməsinə baxmayaraq, həmin adətlər Türk dünyasında bu gün də davam etməkdədir.

Ordubad şəhərində Cümə məscidi, Qeyseriyyə, Eyvaz türbəsi, Əylis kəndində Şah Abbas məscidi, bir çox kəndlərdəki məscidlər, orta əsrlərə aid Düylün, Aza, Malik İbrahim, Xanağa, Nüsnüs pirləri, Aza körpüsü və bir çox tarixi məkanlar bu yurdun canlı şahidləridir. Qarıcıq, Soyuq, Əjnövür, Bəl-

kə dağlarından, Sıxı yurdu, Qurban yurdu və Salabundan keçərək Zəvvar arxı ilə gəlib kiçik şələlə kimi çaylarımıza tökülən qar sularından mayalanan sərin çeşmələri var Ordubadın. Kəhrizləri, bağ-meşələri, Şərq üslubunda tikilmiş memarlıq abidələri, zəhmətkeş insanları, istedadlı ziyalıları, mərd oğulları, iffətli qızları, isti ürəkli, əliaçıq, saf məhəbbətli insanları olan Ordubad bura gələn bütün qonaqları öz bənzərsiz, ecazkar tilsiminə salaraq özünə yenidən və yenidən valeh edir.

Mühüm ticarət yolu ayrıcında yerləşən Ordubad Yaxın və Orta Şərq ölkələrinə və XVI əsrin ortalarından başlayaraq Venesiya, Marsel, Amsterdam və bir çox Avropa şəhərlərinə də ipək ixrac edirdi. XX əsrin əvvəllərində keçirilmiş beynəlxalq sərgidə Ordubad ipəyi 13 dəfə qızıl medalla təltif edilib. Ordubad şəhəri Anbaras, Kürdətəl, Üçtürləngə, Mingis və Sərsəhər kimi beş böyük məhəlləyə bölünüb. Burada 72 yeraltı çeşmə olub ki, hazırda 34 çeşmədən istifadə olunur. Bütün çeşmələr bir-biri ilə yeraltı yollar vasitəsilə bənd edilib. Hər tərəfdən yeraltı kəhriz sistemi ilə əhatələnmiş Ordubad yeganə şəhərlərdəndir ki, özünün qiymətli tarixi-memarlıq abidələrinin zənginliyini, orta əsr plan quruluşunu və qədim yaşayış zonasının bütöv bir hissəsini qoruyub saxlayıb. Bu cəhətdən Ordubad qiymətli tarixi şəhər olaraq şəhərsalma sənətinin görkəmli nümunəsidir. Arxeoloji və memarlıq abidələrinin sayına görə Ordubad Azərbaycanda üçüncü yerdədir. Burada qeydə alınan 50 tarix və mədəniyyət abidəsindən 9-u tarixi, 6-sı arxeoloji, 33-ü memarlıq, 1-i ziyarətqah, 1-i monumental sənət abidəsidir. Onlardan 1-i dünya, 14-ü respublika, 35-i yerli əhəmiyyət kəsb edir. 291 abidədən 110-nu ölkə, 177-si yerli, 4-ü dünya əhəmiyyətlidir.

Ordubada ən böyük qiyməti verən Ümummilli Lider Heydər Əliyev 1980-ci ilin may ayında Ordubadda olarkən Ordubadı *“Azərbaycanın incisi”* adlandırmışdır. Bu kəlam hər kəsin yaddaşında kök saldı, qol-budaq atdı, çinar qədər əyilməz, polad qədər qırılmaz, sınımaz oldu. Orta əsr şəhər quruluşunu tamamilə qoruyub saxlayan Ordubad Ulu Öndərin göstərişi ilə 1977-ci ildə qoruq-şəhər elan edilmişdir. Dahi liderin *“Mən Ona özüm qədər inanıram”*, – dediyi, mühüm missiyanın ağırlığını öz çiyinlərinə götürən Müzəffər Ali Baş Komandan bu yola sadıq qalaraq estafeti özü daşdı. O, Prezidentlik fəaliyyəti dövründə xalqa verdiyi vədləri bütünlüklə yerinə yetirdi. Ata vəsiyyətinə sahib çıxdı. Bu müddət ərzində ölkəmizin bütün sahələrdə sürətli inkişafına nail oldu, insanların rifah halını daha da yaxşılaşdırdı. O, idarəçiliyin elə demokratik və optimal yolunu seçib ki, hər bir ziyalı ölkə vətəndaşının dövlətçiliyinin inkişafında yeri və rolu qaçılmazdır. Dövlət quruculuğunda bu yer hər

kəsin məhz vətənpərvərliyinə, biliyinə, sağlam düşüncəsinə, qabiliyyətinə görə müəyyənənə.

Naxçıvan Muxtar Respublikasının 100 illiyini bayram etdiyimiz bu ərəfədə Ordubadın Dövlət Tarix-Mədəniyyət Qoruğu elan edilməsi haqqında dövlət başçısının 2024-cü il 21 fevral tarixli Sərəncamı qəlbimizdəki bayram atəşini daha da alovlandırdı. Köksümüzdəki sevincin həddi-hüdudu bizi bir daha həmrəy olmağa çağırırdı. Bu Sərəncam tariximizin, mədəniyyətimizin qorunması ilə yanaşı, turizm imkanlarını da genişləndirəcək, gələnləri razı, gələnləri gözə yolda buraxacaq. Bu ecazkar yurd bir sehirli nağıl olub hər kəsin yuxusuna girəcək, kimisinə Asma bağlar, kimisinə Çin səddi, kimisinə Misir ehramları, kimisinə Artemidanın məbədi olacaq. Bir sözlə, kim necə baxırsa, necə görürsə elə olacaq. Dosta dost, düşməne düşmən. Dünyanın harasında oluruqsa olaq, ürəyimiz bu bölgə ilə döyünəcək.

Ordubadı qədəm-qədəm gəzdikcə gözlərimi yumur, ayaqlarımın altında ilk insanların ayaq səslərinin hənitirini eşidirəm. Qaranquş yaylağından gələn yazın mehli harmoniyası bədənimə xəfifcə titrədir. Bu qədim yurd yerinin hər döngəsi, hər tını tarix qoxur. Ayaq səslərimə tarixi memarlığımı qoruyub saxlayan əsrarəngiz şəhərin hər qapısından adam boylanır qonaqpərvər siması ilə evinə dəvət edir. Özünəməxsus mətbəxi, dünyanın ən uzaq yerlərinə aparılan torpaq ətirli limonu suvenir kimi evlərin baş köşəsində yer alaraq hər kəsin ən ləzzətli ağız tamına çevrilir.

Unutmamaq lazımdır ki, babalarımızın zəhməti, cəfəkeşliyi və vətənpərvərliyi sayəsində yaranan bu tarixi abidələr, incilər mühafizə olunub bizdən sonrakı nəsillərə əmanət edilməlidir. Bu baxımdan onların mühafizəsi təkcə dövlətin yox, hər bir ordubadlının və muxtar respublika sakininin şan-şöhrət, şöhrət və izzət işidir. Unutmayaq ki, hər bir xalqın qədimliyi onun əsrlər boyu yaratdığı abidələrdə yaşayır. Bu mənada, babalarımızın əziz yadigarlarını bərpa etmək saba-ha dünənin ən yaxşı ənənələrini aparmaq, keçmiş qurmaq, gələcək haqqında düşünmək deməkdir. Ən əsası da unutmayaq ki, Tarixi İpək Yolunun qovuşduğu məkan, Zəngəzur qapısının Zəfər estafeti Ordubaddan keçir.

✍ Fariz ƏHMƏDOV

Xarici ölkələrdən “Şərqlə qapısı”na yazırlar

100 yaşlı Naxçıvan bölgə üçün nümunə təşkil edir

1999-cu ildə Naxçıvanın təbii gözəlliyi ilə məşhur Culfa rayonunun Əbrəqunus kəndində anadan olmuşam. Hazırda Macarıstanın Budapeşt Texnologiya və İqtisadiyyat Universitetinin Kompüter elmləri sahəsində magistr təhsilimi davam etdirirəm. Təhsildə qazandığım biliklər və bacarıqlar mənə müxtəlif sahələrdə nailiyyət qazanmaqda kömək edir. Mən həmçinin “Nokia Solutions and Network” şirkətində Technical Communicator vəzifəsində fəaliyyət göstərirəm.

Bir naxçıvanlı olaraq deyə bilərəm ki, Naxçıvan Muxtar Respublikası tərəqqi və tarixi zənginliyi ilə möhkəm potensiala sahib olan bir bölgədir. Bu bəhrəli ərazinin 100 illik muxtariyyət tarixi müstəqilliyin ona bəxş etdiyi ən böyük töhfədir. Naxçıvan Muxtar Respublikası qədim tarixini qoruyub saxlamağı bacaran və müstəqil ruhu ilə diqqətçəkən bölgə olub. 100 illik tarixi boyunca Naxçıvan həm dəyərli mədəni irsi, həm də müasir infrastruktur və iqtisadi sahədə əldə etdiyi nailiyyətlər ilə diqqət çəkib. Naxçıvan Muxtar Respublikası mövcudluğunu qeyd etməkdə, tarixindən qürur duyaraq müstəqil ruhunu dünya ilə bölüşməkdə və bölgə üçün bir nümunə təşkil etməkdə davam edir.

Düşünürəm ki, hər bir xaricdə yaşayan azərbaycanlı keçirilən tədbirlərdə iştirak etməli, Azərbaycanın, onun bölgələrinin və tarixinin tanıdılmasında rol oynamalıdır. Bu tədbirlər Azərbaycanın, o cümlədən onun bölgələrinin tarixinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasında xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Qədim diyarımızın 100 illik yubileyi münasibətilə bütün naxçıvanlıları ürəkdən təbrik edir, neçə belə yüzilliklərinin qeyd olunmasını diləyirəm.

Nəzrin İBADLI
Budapeşt Texnologiya və
İqtisadiyyat Universitetinin
magistr tələbəsi

Naxçıvan mənə ən yaxın Vətən torpağıdır

Bəzən iş otağımdakı xəritəyə baxıb hər tərəfdən öz torpaqları ilə qonşu olan Azərbaycanı, onun sərhədlərini düşündükcə yaxşı ki, bu dünyada bizim də azad, müstəqil bir Vətənimiz var, – deyirəm. Nə qədər didilib parçalansa da, nə qədər bu torpaqlara yad-yağılar gəlib-getsələr də, doğma Azərbaycanımız bizim üçün ən böyük, ən güclü dövlət, onun hər qarışı isti ana qucağı qədər şirindir. Mən də təhsilim və akademik fəaliyyətimlə əlaqədar əvvəlcə Rusiyada, hazırda isə qardaş Türkiyədə yaşasam da, Azərbaycandan gələn hər gözəl xəbəri çox sevinclə paylaşıram, çox şad olur və qürur duyuram.

Toğrul İSMAYIL
Türkiyə Cümhuriyyəti, Ankara
Universitetinin professoru

Böyük Atatürkün “Türk qapısı” adlandırdığı Naxçıvan Muxtar Respublikası Azərbaycanın Türkiyə ilə yeganə fiziki əlaqəsi olduğu üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Əslində, Mustafa Kamal Atatürk 1920-ci ildə Naxçıvanın Ermənistanla hədiyyə edilməsi fikrindən narahat olmuş və “Naxçıvan Türk qapısıdır. Bu məsələni nəzərə alın və əlinizdən gələni edin!” demişdir. Bu vəs ilə də Moskva və Qars müqavilələrinə görə, Naxçıvan üçüncü bir ölkəyə verilməmək şərti ilə əbədi olaraq Azərbaycana bağlanmışdır. Bu hadisə Atatürkün və böyük türk millətinin Naxçıvanla bağlı həssaslığını bir daha ortaya qoymuşdur.

Türk dünyasının hazırkı tarixi qapısı Naxçıvan böyük Vətənimizin qədim dövlətçilik mərkəzlərindən biri olub, Türk və İslam sivilizasiyasının mühüm elm, mədəniyyət və sənətkarlıq ocaqlarından biri kimi də geniş şöhrət qazanmışdır. Naxçıvan əsrlər boyu yetişdirdiyi görkəmli şəxsiyyətləri ilə Azərbaycan dövlətçiliyinin, mədəniyyətinin və elminin tərəqqisinə töhfələr vermişdir. Prezident cənab İlham Əliyevin Naxçıvan Muxtar Respublikasının 100 illik yubileyinin qeyd edilməsi haqqında Sərəncamında da yer alan dəyərli kəlmələr tarixi ədalətsizlik nəticəsində Azərbaycandan ayrı salınmış, uzun illər blokada məngənəsində sıxılıb qalmış, amma heç zaman sınınmamış Naxçıvana verilən ən yüksək qiymətin parlaq təzahürüdür.

Bu gün 100 illik yubileyi keçirilən Naxçıvanın muxtariyyəti bizim orta tarixi nailiyyətimiz olmaqla hamımızı qürurlandırır, burada yaşayan insanların xoşbəxt həyat sürməsi hamıdan çox bizləri sevindirir. Arzum budur ki, bu qədim Azərbaycan torpağı dünyanın ən gözəl, ən fəravan guşəsi olsun, Naxçıvanı Qarabağa, Bakıya bağlayan yollar bundan sonra açıq qalsın. Çünki Naxçıvan mənə ən yaxın Vətən torpağıdır.

100 illik muxtariyyətin mübarək, əziz və gözəl Naxçıvan!

Sən həmişə qəlbimizdəsən, Naxçıvan!

Naxçıvan mənim üçün dünyanın ən gözəl diyarıdır. Təbii ki, bu, ilk olaraq mənim Naxçıvanımda doğulub boya-başa çatmağım ilə bağlıdırsa, digər tərəfdən, bu gözəl yurdum, sözün əsl mənasında, dünyanın zəngin tarixə və mədəniyyətə malik bölgələrindən biri olması ilə əlaqədardır. İspaniyada yaşadığımız müddətdə buradakı dostlarımızı Azərbaycanın, Naxçıvanın özünəməxsus gözəlliklərindən danışır, bir vətəndaş olaraq tariximizi, mədəniyyətimizi tanıtmaya çalışırıq.

2024-cü il isə Naxçıvan üçün xüsusi bir ildir. Çünki bu qədim diyar muxtariyyətinin 100-cü ildönümünü qeyd edir. Ötən 100 ildə müxtəlif respublika çox çətin günlərdən keçib,

amma özünün mövcudluğunu qoruyub saxlayıb. Vətən müharibəsində qazandığımız böyük Zəfərdən sonra isə muxtar respublikanın region üçün əhəmiyyəti daha da artıb. Tezliklə Zəngəzur dəhlizinin açılması ilə Naxçıvan Şərqlə Qərbdə arasında əlaqələrin inkişafında mühüm rol oynayacaq. Arzu edirik ki, Naxçıvan tezliklə nəqliyyat blokadasından çıxaraq dünya ölkələri ilə sıx əlaqədə olsun. O zaman gözəl yurdumuz daha çox tanınar, Naxçıvana turist axını artar.

100 illik muxtariyyətin mübarək olsun, gözəl Naxçıvanım! Dünyanın hansı nöqtəsində olsaq da, sən həmişə qəlbimizdəsən!

Cəmilə FƏRƏCOVA
İspaniya, Santyaqo-de-Kompostela
Universitetinin doktorantı

Bir əsrdə var olanlardan olmaq

Əziz Naxçıvan, artıq muxtar respublika olaraq bir əsri geridə qoydun... Bəzən öz-özüm düşünürəm, axı sən niyə bu qədər əziz, doğmasan mənim üçün? Axı sən nədən hər xatirəmdə, anımda varsan? Axı nədən mən bu qədər sevincliyəm muxtariyyət sözünün qarşısında 100 rəqəmini görəndə? Bu suallar beynimdə dolanda, heç özüm də fərqi nə varmadan yüzlərlə cavabla qarşı-qarşıya durmuş görürəm özümü. Sən, əslində, mənim danışmağa bəzən həsrət qaldığım dilimsən, dilimdə dolayan zarafatım, sən sözümsən, həyəcanlı duyğularım, adımı eşitdiyimdə qəhərlənən səsim-sən... Yadıma düşəndə gözlərimin önündən getməyən uca dağlar, çiçəkli dərələr,

səsi qulaqlarımdan getməyən gur çaylarsan... Sən, əslində, qızmar yay günündə içilən bir stəkan buz kimi suyun qəlbələri fərahlıq verən lətafətsən, soyuq qış günündə isti təndir kənarında yediyim təndir kökələrinin ruzi-bərəkəti, ucalığına, müqəddəsliyinə əlim çatmayan, ancaq hər gün toxuna biləcək qədər yaxın olduğumsan.

Qəhrəman Vətənin nəqşicahını, səni düşündükcə, bu sətirləri yazdıqca gözlərimi dolduran, amma axmayan damlalarsan, boğazımda düyünlənən, ancaq dilə gətirilməyə fürsəti olmayan sözlərsən... Sən yaşlanırsan və sən yaşlandıqca mən daha çox sevinirəm, çünki sanki arxamda mənə dayaq olan əl daha da möhkəmlənir, sən yaş aldıqca sanki köksündə ucalan çinarların

kökləri daha da dərinlərə gedir, kölgəsində uzandıqım ağaclar daha çox bar gətirir, zirvəsinə çatmağa tələsdiyim dağlar daha əzəmətli olur, sıldırım qayalarının ətkələri, yamacları daha da vüqarla dayanır. Sən yaş aldıqca sanki hər şey gəncləşir, rəngarəngləşir, yenilənir... Və biz – sənin yaşlanmağın sevinənlər – sənə baxdıqca gücümüz yetdiyi səslə “100 yaşın mübarək!” – deyirik... Ürəyimiz dolu, sözlərimiz qəhərlə, amma gözlərimiz sevincdən parlayaraq “Sən daha çox yaşa”, – deyirik... Sən çox yaşa, biz isə əsrlərə bərabər yaş olan Naxçıvanın günü-gündən yaş alaraq gəncləşməsinə sevinək, həm də gözləri dola-dola...

Şahənə HÜSEYNOVA
kimya elmləri doktoru, Berlin
Texniki Universitetinin amakdaşı

matlaşdırılmış şəkildə həyata keçirilən bu normativ proseslər xəmirin tam yetişməsinə səbəb olur ki, bu da çörəyin sobaya verilməsindən öncə ən vacib proses sayılır. Eyni zamanda çörəyin sobaya verilməsi də əllə deyil, xüsusi yükləmə mexanizmi ilə yerinə yetirilir.

35 il çörək istehsalı müəssisəsinə rəhbərlik

lar tərəfindən razılıqla alınır.

Beləliklə, on illərdir, süfrələrimizin ənənəvi dadına dad qatan "vağzal çörəyi" bu gün də alıcılar tərəfindən yüksək rəğbətlə qarşılanır. Çörəyi, sözlün əsl mənasında, çörəkdən çıxan müsahiblərimlə söhbətdən də aydın olur ki, Naxçıvanın "vağzal çörəyi"nin qeyri-adi bir resepti yoxdur. Heç bir qatqı maddəsinin olmaması, ənənəvi hazırlanma texnologiyası

Naxçıvanın məşhur "vağzal çörəyi" necə hazırlanır?

Bu çörək Naxçıvanda çox məşhurdur, necə deyirlər, həm adı, həm də dadı ilə tanınır. Elə indinin özündə də çörək üçün mağazaya gedən alıcılar ilk olaraq bu çörəyi soruşurlar. Xüsusi resepti olmasa da, hazırlanma texnologiyası illər əvvəl olduğu kimidir. Naxçıvanlıların "vağzal çörəyi" adlandırdıqları bu çörəyi, elə naxçıvanlıların dili ilə desək, yavan yemək belə nəyə desən dəyər. Bəs bu "vağzal çörəyi"ni sakinlərə sevdiren nədir və ən əsası bu müqəddəs nemət necə hazırlanır?

"Vağzal çörəyi" kimi tanınan çörəyin bişirildiyi müəssisə vaxtilə şəhərdəki dəmir yolu vağzalının yaxınlığında yerləşdiyindən əhali də çörəyin adını elə bu cür adlandırdı. Sovet dövründə bu müəssisə Naxçıvanda ən böyük çörəkbişirmə müəssisəsi olub. Buna görə də tələbatın ödənilməsi ən çox bu müəssisənin üzünə düşüb. Naxçıvanın ən ağır keçən ötən əsrin 90-cı illərində isə zavodun yerləşdiyi ərazi çox çətinliklərə şahidlik edib. Şəhər sakinləri çörək almaq üçün çox vaxt gecədən səhərədək növbələrdə gözləyiblər. Silah səsləri, çığır-bağır, dava-dalaş çörək zavodunun qarşısında gündəlik baş verən hadisələrdən olub.

Bu sözləri müəssisənin rəhbəri – hazırkı rəsmi adı ilə desək "APF Qida" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin direktoru Mirtəfiq Seyidov deyir. Bu müəssisə təkcə çörək istehsal etmir, burada pryanik, qoğal və digər unlu şirniyyat məhsulları da bişirilir. O ki qaldı çörək istehsalına, bu işlə müəssisədə 90 nəfər məşğul olur. 3 növbəli iş sisteminin tətbiq olunduğu müəssisənin gündəlik istehsal gücü isə 30 tondur.

Mirtəfiq Seyidovdan adı və dadı ilə tanınan "vağzal çörəyi"nin hazırlanma prosesini öyrənməyə çalışırıq. Müsahibimiz bildirir ki, ilkin mərhələdə un anbardan ələk vasitəsilə ələnilir və bunkerlərə vurulur. Sonra isə həmin undan lazım olan çəkiddə ayırır su ilə bircə xəmir qazanlarına doldurur və işi xəmiryoğuran mikserlərin öhdəsinə buraxır. Burada əsas amillərdən biri xəmirin tərkibinə heç bir qatqı maddəsinin əlavə olunmamasıdır. Yoğrulmuş xəmir qaldırıcı qurğu vasitəsilə xəmirkəsmə dəzgahına verildikdən sonra burada xəmir daqiq çəki ilə kəsilir. Bu da çörəklərin standart olaraq eyni çəkiddə və həcmində olmasına imkan verir.

Müsahibimiz burada çox önəmli məsələyə toxunaraq bildirir ki, bu prosesdə ən vacib faktorlardan biri də xəmirin xüsusi otaqlarda dinləndirilməsidir, hansı ki bu otaqlar 75 dərəcə nəmlik və 40 dərəcə istiliklə təmin olunur. Avto-

edən Mirtəfiq müəllim bildirir ki, çörəyin bişirildiyi soba bu işdə çox vacib əhəmiyyət daşıyır. Naxçıvanın "zavod çörəyi" hər zaman tunel sobalarda bişirilib. Bunun özünəməxsusluğu ondadır ki, istifadə etdiyimiz tunel sobanın uzunluğu 25 metr və 3 kameradan ibarətdir: birinci kamerada xəmirin tutuşması və şişməsi, ikinci kamerada çörəyin bişməsi və artıq nəmliyin buxarlanması, üçüncü kamerada isə isti hava qapaqlarının açılıb-bağlanması ilə çörəyin normativlərə uyğun qızardılması çörəkbişirmənin ən vacib texnoloji proseslərindəndir. Və bu işə ciddi nəzarət olunur. Buna görə də istehsal etdiyimiz çörəklərin hər biri 300-305 qram olmaqla istehlak bazarına keyfiyyətli məhsul kimi daxil olur.

Çörək istehsalında istifadə olunan xammalın mənsəyinə gəldikdə isə həmsəhəbət müəssisədə yerli və Rusiyadan idxal olunan buğdadan hazırlanmış una üstünlük verildiyini diqqətə çatdırırıq.

Hazırda bu çörəkbişirmə müəssisəsində 12 növdə çörək bişirilir. Sosial (vağzal çörəyi), baton, kəpəklə və sair çeşidlərdə bişirilən çörək məhsulları isə müəssisəyə yeni alınmış müasir qapalı yük avtomobilləri ilə təkcə Naxçıvan şəhərinə deyil, muxtar respublikanın bütün bölgələrinə daşınır. Bunu isə satış müdiri Sunay Məmmədov deyir. Bildirir ki, gündəlik 40 000 ədəddən çox istehsal olunan sosial və baton çörəklər istehlakçı-

yasına sadıqlıq və ən əsası bu işi sevgi ilə görmək "vağzal çörəyi"nin əsl keyfiyyətini təşkil edir. Bizə isə bu zəhmətkeş insanlara "İşiniz avand, çörəyiniz bol olsun!" demək qalır.

Əli Səbuhi HƏSƏNOV

Foto: Əsəd SƏFƏROV

On nəfərlə, on milyonla...

Qarabağ qalibdir!!!

**Futbolda da,
döyüşdə də,
siyasətdə də**

Ötən il 223 qadının 1528 əl işi və istehsal etdikləri məhsulların satışı olub

Ötən il Naxçıvan Muxtar Respublikasında tək yaşayan qadınların və ailə başçısı olan qadınların peşəyönümlü fəaliyyətə yönləndirilməsi ilə bağlı mühüm işlər görüldü. Axtarışla əilənin üzvü olan gənc qız və qadınlar üçün dekorativ-tətbiqi sənətin bədii tikmə sahəsinin öyrənilməsi ilə bağlı 10 təlim keçirilib. Təlimlərdən 224 nəfər yararlanıb, həmçinin sərmayə kapitalı verilmiş 44 qadının təsərrüfat sahələrində sərmayə kapitalından düzgün istifadə etmələri ilə bağlı 44 monitorinq aparılıb. Ümumilikdə, 2023-cü il ərzində özünüməşğulluğunu təmin etmiş sosial qayğıya ehtiyacı olan qadınların əl işlərinin satışına köməklik göstərilməsi məqsədilə 223 şəxsin 15 844 manat dəyərində 1 528 əl işi və istehsal etdikləri məhsulların satışı həyata keçirilib.

Qadınlardan 25 nəfər özünüməşğulluq proqramının müxtəlif sahələri üzrə qeydiyyatla alınıb ki, bu sahələrə "Qadın gözəllik salonu", "Kiçik dərzisi", "Arıçılıq təsərrüfatı", "Un məmulatları istehsalı", "Maldarlıq", "Qoyunçuluq təsərrüfatı" və sair daxildir.

**Naxçıvan Muxtar Respublikası
Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə
Dövlət Komitəsinin mətbuat xidməti**

İtmişdir

104011000442-05101-083001 reyestr nömrəli omlakın 12 may 2015-ci il tarixli 230 inventar nömrəli daşınmaz omlakın texniki pasportu itdiyindən etibarsız sayılır.

Hüseynzadə Yusif Əli oğlunun adına olan avtomobilin texniki pasportu itdiyindən etibarsız sayılır.

Babək rayonunun Şəkərabad kənd sakini Həsənova Fatma Nəmət qızının adına olan JN-132 nömrəli torpağa mülkiyyət hüququna dair dövlət aktı itdiyindən etibarsız sayılır.

Nağıyev Şahin Tağı oğlunun adına 22.06.2006-cı ildə Naxçıvan Şəhər Texniki Peşə və Sürücülük Məktəbi tərəfindən verilməsi 0250286 nömrəli sertifikat itdiyindən etibarsız sayılır.

Babək rayonunun Yarıme kənd sakini Nəmətov Xoqan İlyas oğlunun adına olan 168ⁿ nömrəli dövlət aktı itdiyindən etibarsız sayılır.

Babək rayonunun Cəhri qəsəbə sakini Quliyeva Aluzor Vaqif qızının adına olan JN-227ⁿ nömrəli "Torpağın mülkiyyətə verilməsinə dair sənədnamə" itdiyindən etibarsız sayılır.

Culfa rayonunun Qızılcə kəndində Bayramova Süddə Nəmət qızının adına olan JN-124 nömrəli torpağa mülkiyyət hüququna dair dövlət aktı itdiyindən etibarsız sayılır.

Naxçıvan şəhəri, B.Abbasov küçəsi, döngə 4-də yaşayan İbrahimova Rəna Həsən qızının adına olan evin 2742 inventar nömrəli texniki pasportu itdiyindən etibarsız sayılır.

Şərur rayon sakini Piriyyə Nəzakət Mustafə qızının adına olan M.Müşfiq küçəsi, bina 30/12 və M.Müşfiq küçəsi, 10/9 nömrəli mənzillərin texniki pasportu və çıxarışı itdiyindən etibarsız sayılır.

Abbasova Təranə Vüqar qızının adına Naxçıvan Şəhər Texniki Peşə və Sürücülük Məktəbi tərəfindən verilməsi sertifikat itdiyindən etibarsız sayılır.

Şahbuz rayonunun Aşağı Qışlaq kəndində Eylazov Kamran Əli oğlunun adına verilməsi JN-066 nömrəli torpağa mülkiyyət hüququna dair dövlət aktı itdiyindən etibarsız sayılır.

Babək rayonunun Yuxarı Uzunoba kənd sakini Əliyev Yaşar Vəli oğlunun adına olan JN-75ⁿ nömrəli "Torpağın mülkiyyətə verilməsinə dair sənədnamə" itdiyindən etibarsız sayılır.

Ordubad rayonunun Dəsto kənd sakini Qafarova Nəzakət Qafar qızının adına olan JN-111ⁿ nömrəli "Torpağın mülkiyyətə verilməsinə dair sənədnamə" itdiyindən etibarsız sayılır.

Şərur rayonunun Məmmədşah kənd sakini Quliyev İsa İbrahim oğlunun adına olan 106 nömrəli dövlət aktı itdiyindən etibarsız sayılır.

Baş redaktor:
SARA ƏZİMOVA

Ünvan: AZ-7000,
Naxçıvan şəhəri, "Təbriz" küçəsi 14.
Telefonlar: Məsul katib: 545-62-47
Şöbələr: 545-81-44, 545-51-18
Müxbirlər: 545-75-21, Faks: 544-52-52
E-mail: info@serqqapisi.gov.az

Qeydiyyat №: 575

Əyləzlərə cavab verilmir
və onlar geri qaytarılmır

Nömrəyə məsul: Əli Cabbarov
Dizayner: Tacir Vəliyeva

Qəzet redaksiyanın kompüter mərkəzində yığılıb, sahifələnilir
və Əcəmi NPB-də ofset üsulu ilə çap olunmuşdur.

Tiraj: 1000. Sifariş № 48